

די נאכפאלגער

№ 244

Łódź, Niedziela, 26 października 1930 r.

אכטער יאהרגאנג

לאנדן, וואנמאן, ד' מרחשוון תרצ"א

№ 244

אדרעס פון רעדאקציע און אדמיניסטראציע: לאנדן, פעמליסאוווער 21, טעל. 224-71. — אדרעס רעדאקציע און אדמיניסטראציע: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71.

דער שמועס געגען ענגלאנד

די לאגע אין א"י אויסערגעווענהליך געשפאנט. — גרויסע פראטעסט-מיטינגען אין פאריז מאניפעסט פון פראפ. ווייצמאן צום יודישען פאלק

די מינונג פון לאנד דזשארדזש

לאנדאן, 25. (יט"א טעלעגראפיש). אויף א מיטינג וואס איז דא איינגעפארענט געווארען, איז צו אנדערע ארויסגעטרעטען לאנד דזשארדזש.

רעדענדיג וועגן די לעצטע פערזאנלעכע פון דער ענגלישער רעגירונג בלוגע א"י, און דער נייט אויסטייטונג פונם מאנדאט, האט ער פאליטיק פון דער ענגלישער רעגירונג ריהרס אן דעם נאציאנאלן כבוד פון ענגלישען פאלק.

לאנד דזשארדזש האט זיך אנגעשלאסען צום פראטעסט פון באלדוויין, טשעמבערלען און עמערסאן, און האט אויסגעדרוקט זיין גלויבען, אז די ענגלישע רעגירונג וועט ענדערען איהר נייע שטעלונג.

די עהרע-פערפליכטונג מן דערפילט ווערען

לאנדאן, 25. (יט"א טעלעגראפיש). די ענגלישע רעגירונג האט דערמאנט א קאמפלעטע פארשטעלונג פארעמער אין דרום-פאראייניקטן קעניגרייך, וועלכער איז געווען איינער פון די מחברים פון דער באלפארד-דעקלאראציע, און האט אויסגעדרוקט זיין גלויבען, אז די ענגלישע רעגירונג וועט ענדערען איהר נייע שטעלונג. אונזערע פארשטעלונג פאר ענגלאנד, וואס מוז פילט ווערען פאר יעדען פרייז.

ס'איז א חילוק צווישען די ווייסע ביכער

לאנדאן, 25. (יט"א טעלעגראפיש). לאנד טשערטשיל דריקט אויס זיין אויסזעהן גאנג אויף לאנד פאספילד, הלמאי ער פערופט זיך אין זיין "ווייס-בוק" אויפן "ווייס-בוק" וואס ס'האט ארויסגעגעבען טשערטשיל אין יאָהר 1923. פאס-פילדס שטעלונג איז ווייט פון טשערטשילס כרחוק מורח און מערב.

אנטיסעמיטען פון פראפ. ווייצמאן

ירושלים, 25. (יט"א טעלעגראפיש). ווייצמאן האט ערקלערט דעם פארשטעלונג פון יט"א אז ער איז שטארק געטראפען פון דעם ארס אין סימפסאנס בעריכט וואו די יודישע ארבייטער ווערען בעצייכענט אלס קאמוניסטען. סימפסאן מיטט צוזאמען דאס פראבלעם פון יודישער און ארבייטער ארבייטסלאזיקייט - די ארבייטער און ארבייטער קייט איז אומבעשטימט און איז נישט קיין זיכערער פאקטאָר, בעת די יודישע ארבייט איז אפגעגאנג פון ארבייטער.

די קלאנגען צו די עקזעקוטיווע זאל אריבער געטראגען ווערען קיין אמעריקא זענען נאך נישט קיין בעשטימטע.

שטעלונג פון דער "אגודה" אין ירושלים

ירושלים, 25. (יט"א טעלעגראפיש). דער פיהרער פון דער "אגודה" הרב בלוי האט ערקלערט דעם פארשטעלונג פון יט"א, אז די אגודה וועט זיך אונטערווארפען דעם בעשלוס פון יעד לאומי און וועט זיך בעטייליגען אין די וואלען צום לעגיסלאטיווען ראט. זי וועט אויך נישט אננעמען קיין בעשטימטע. ווי בעקאנט, האט אנטיסעמיטען ערקלערט צו געבען אויך דער "ברית שלום".

אנגענומענער רעזאליציע, וואס פראטעסטירט ענטשידען געגען ברעכען די מאנדאט-פערפליכטונגען ווערט אויסגעדרוקט צוטריוו דר. ווייצמאן. אויף דעם רעזולטאט טיטשען מיטגלידען צו. אנד. געהאלטען רעדעס הרב אייזענשטאט און זאב טימקין, די פערזאנלעכע האבען אנגענומען א רעזאליציע וואס דריקט אויס אונזערע ענגלאנד, טאדעלט שארף די פאליטיק פון דער ציוניסטישער עקזעקוטיווע און פאדערט צו בילדען א נייע עקזעקוטיווע מיט וואלדווייזער זשאבאטינסקי פראפ.

פראטעסט-טעלעגראמע

פון ציוניסטישען אקציאנאס-קאמיטעט אין פאריז

פאריז, 25. (יט"א טעלעגראפיש). די פאליטיק שטעט מיטגלידער פון דעם ציוניסטישען אקציאנאס-קאמיטעט האבען ארויסגעשיקט פאלגענדע פראטעסט-טעלעגראמע צום ספיקער פון ענגלישען פארלאמענט, צו באדאווינען, צו לאנד דזשארדזש און הארדינג.

— מיר האבען זיך בעקענט מיטן פולען סעקסט פון "ווייסע בוך" וועגען דער בריטישער פאליטיק אין א"י. און מיר פראטעסטירען שארף און ענטשידען געגען דעם פראגראם וואס ווערט דארט פארמאלירט. דאס פראגראם שטרעבט צו ליכטווייזען אלע התחייבותן פון ענגלאנד לגבי דעם יודישען פאלק און דער ציוויליזירטער וועלט — מכוח דער יודישער נאציאנאלער היים. עס איז אויסער אלע הבטחות וואס זענען געגעבען געווארען אין משך פון לעצטען יאָהר צו די פארשטעלונג פון דער יודישער אגודע. דער צוטריוו צו דער בריטישער רעגירונג וואס איז שטארק דערשיטערט געווארען אין לעצטען יאָהר — פערשווינדט איצט פולשטענדיג.

די אונטערגעשריבענע אפערירען צו די פערטער-טער פון ענגלישען פאלק און זי זאלען אין לעצטען מאמענט נישט לאזען פערשווערען דעם נאמען פון ענגלאנד, און אונטערגעבן דעם צוטריוו צו איהר רעזולטאט. מיר בעטאנען אז די ציוניסטישע פערזאנלעכע וועט קיינמאל נישט אקצעפטירען דעם אויבערדערמאנטען פראגראם.

אונזערע שרייבען האבען: גרינבוים, לעוויטע, פארשטיין, הרב פראט, טארטאקאווער און רייז.

סענאטאר דעמאניזע אין אימגעפראכט

פאריז, 25. (יט"א טעלעגראפיש). דער געוועז. בילדונגס-מיניסטער סענאטאר א. נאטאל דעמאניזע האט אין אקאדעמיע מיטן י. ט. א. פארשטעלונג געוואלט פאלגענדעס: דער פאל פון דער געזענדטער בריטישער פאליטיק לגבי דער יודישער נאציאנאלער היים ריהרס אן דעם אנגעגען מאנדאט-פראגראם זאל האבען דאס רעכט צו ענדערען מיט דער אייגענער קראפט דאס וואס עס איז דורך איהר אנגענומען און בעשטימט געווארען, דאן איז נאכטאג אפגעלייגט ענדערונג פון פראגראם-סיסטעם.

אויך בין א פראנצויז — האט דעמאניזע געזאגט — איך בין אבער נישט וועניגער פאר די יודען די יודען פון דער האנדלונג מצד ענגלאנד לגבי די יודען. די דאזיגע געשעהענישען זענען נישט געקומען אונטערווארטעט פאר מיר: שוין לאנג פריהער האב איך אין א געשפרעך מיט פרעזידענט ווייצמאן אג-געוויזען, אז ס'קען טיטשען אפ סכנה, אין 1919 האב איך געפאדערט אז דער א"י-מאנדאט זאל אריבערגעבען ווערען דער פראנצויזישער רעגירונג.

ירושלים, (יט"א טעלעגראפיש). ווי. ט. א. ווערט געוואר, ווערט היינט דא ערווארט די פער-עפענטליכונג פון דעפניטיווע פערזאנלעכע וועגען אפשטעלען די אימגראציע און אפשטעלען דעם פרייען ערד-פערקויף אין ארץ-ישראל אין הסכם מיט די ריכטליגע פון, ווייסע בוך" פון דער ענג-לישער רעגירונג.

צוליב דער אויסערסט געשפאנטער שטימונג צווישען דער יודישער בעפעלקערונג איז בעדער-טענד פערשטארקט געווארען די פאליטיש-שמירה אין די יודישע קווארטאלען. פאליטיש-אגענטען דרעהן זיך ארום אין אלע ערטער, וואו עס זאמעלט זיך א יודישער עולם.

ירושלים, (יט"א טעלעגראפיש). אין תל-אביב איז די לאגע אויסערסט געשפאנט, עס הערשט אן-אטמאספער פון אונגעשטעליכער אויפערונג, וועל-כע פיהרט צו ספאנטאנע פראטעסט-ארויסטרעטונגען לאנדאן, (יט"א) דער "הערצאל" (אר גאן פון דער לייבאר-פארטיי) שרייבט אין לייט-טאר-טיקעל: די רעגירונג איז דורכין מאנדאט און זיינע צוזאגען פערפליכטעט פון איין זייט צו זיכערען די אויספירונג פון א יודישער נאציאנאלער היים און פון דער אנדערער — צוזאמען די רעכט פון די אר-אבישע איינוואוינער אין ארץ-ישראל. דאס איז א דאפעלע אונטערגענומען. די אויספירונג פון איהר ערשטען טייל טאר מיט זיך נישט ברענגען די פערזאנלעכע אונטערגענומען פאקטאן פון דער רעגירונג. און די ציוניסטישע לידער וועלען זיין קלוג, אויב זיי וועלען אנערקענען פאקטאן און אויסארבייטען זייערע אידעאלען אין די גרענעצען פון טאט-זאכען. אויב זיי וועלען זיך איינגעשטעלען צו טון אנדערש, וועלען זיי שטעהן אין שטרייט, נישט מיט לאנד פאספילד, נאר מיט פעסטע רע-ליטעטען וואס עקזיסטירען און וועלען עקזיסטירען. און זאגען זיך מיט רעליטעטען הייסט ביידים: אונטן זיך צרות".

ירושלים, (יט"א טעלעגראפיש). די יודישע טעלעגראפן-אגענטור דערמיט זיך אז דער הויך-קאמיסאר טער דזשאן טשעמבערלע האט אויפגע-מען דעם פערזענדעט פון יודע-הלאומי אינזש. רוד-טענבערג. די קאנפערענץ האט געדויערט א לענגערע צייט און עס איז אויף איהר אומגעקערט געווארען די לאגע וואס האט זיך געשאפען נאך דער פער-עפענטליכונג פון דער בריטישער דעקלאראציע. נאך פאר אינזש. רודטענבערג האט דעם הויך-קאמיסאר בעזוכט קאל. קיש.

ניו-יאָרק, (יט"א טעלעגראפיש). די גאנצע ענגלישע פרעסע איז נידעריק און וואסניגטאן וויד-מעט לייט-אקטיווען דעם "ווייס-בוך" פון דער ענגלישער רעגירונג וועגען ארץ-ישראל. "ניו-יאָרק טיימס", "וואלד", "הערצאל טריבון" און אנדערע צייטונגען בעצייכענען סעמפסאנס בע-ריכט אלס א שווערען קלאפ אויף די יודישע אס-פיראציע און דעם געדאנק פון יודישער נאציא-נאלער היים.

"הערצאל טריבון" טיילט מיט אן דר. ווייצמאן זאל האבען פארגעשלאגען איבערטראגען דאס זיך-אָרט פון דער ציוניסטישער עקזעקוטיווע פון לאנד-דאן קיין נידעריק, די צייטונג זאגט זיך ארויס געגען דעם מיט דעם מאטיוו אז דאס קען ברענגען שאדען די גוטע בעצייגונגען צווישען ענגלאנד און אמעריקא און איז ערלויבט צו פערשטארקען דעם אב-סיסטעמזאם אין די פערזאנלעכע שטאטען.

פאריז, (יט"א טעלעגראפיש). בעכטען אין אונזערע וועגן דא גלייכצייטיג פארגעקומען צוויי גרויסע פראטעסט-מיטינגען געגען "ווייסע בוך" פון דער ענגלישער רעגירונג וועגען ארץ-ישראל-פא-ליטיק צונויפגערופען דורך די אלגעמיינע ציוניס-טען און רעזולטאטען. אויף דעם מיטינג פון די אלגעמיינע ציוניסטען זענען מיט שארפע רעדעס ארויסגעטראטען צו. אנד. הלל זאטאפאלסקי, און יצחק נידעריש. אין דער

לאנדאן, (יט"א טעלעגראפיש). דר. ווייצמאן האט פערעפנטליכט פאלגענדען מאניפעסט צום יו-דישען פאלק:

דער אינהאלט פון דער ערקלערונג פון דער ענגלישער רעגירונג וועגען דער צוקונפטיגער פא-ליטיק אין ארץ-ישראל האט מיר בעוואונגען צו לע-גען מיין אמת אלס פרעזידענט פון דער ציוניס-טישער ארגאניזאציע און דער יודישער אגודע. ווע-גען דעם בעשלוס האב איך אויך מיטגעטיילט דער רעגירונג.

דער דאזיגער שריט וועלכען איך האב זיך גע-נומען געוואונגען צו טון, נאכדעם ווי איך בין איך משך פון צוועלף יאָהר געשטאנען בראש פון דער ציוניסטישער ארגאניזאציע און פון דער יודי-שער אגודע, איז שוין אליין פאר זיך אפצוהערן פון מיין שטעלונג צו דער רעגירונג-ערקלערונג: דער שריט בעדייט מיין שארפע פראטעסט געגען דער אונטערגענומען קריטיק פון אונזער ארבייט און מיין ענטשלוס, נישט צו אקצעפ-טירען קיין פאליטיק, וואס שטעהט אין געגענזאץ צו די פיינעליכע פערשפראכונגען פון בריטישען פאלק, און צום ווארט-לויט פון מאנדאט.

אין דעם אויפגעבליק, ווען איך זאג זיך אפ פון פיהרען מיט דער בעוועגונג פיהל איך דעם ריזיג צו ווענדען זיך מיט א ווארט צום יודישען פאלק, צו די אונגעזעהלעטע לעגאציען פון דע-הער-ענגען האט געווענעט געגען א פאלק, וואס איז צו-אין ציון. עס שטעהט פאר אונז אנדערסטער עק-זאמען, א פערזאנלעכע קאמף געגען נייע ווידערשטא-נען און שטערונגען, אבער די דאזיגע ווידערשטא-נען איז געווענעט געגען א פאלק, וואס איז אר-ואוינט צו פינדישאפט, און איז ענטשלאסען צו אר-בערווינדען שטערונגען געגען א נאציאנאלער געלערנט זיך בעקען אהן פרעמדער אונטערשטע-און און בלויז זיין פיינעליכע קראפט צו פערטרא-ווען וואס דען אנדערש איז געווען די יאָרייט פארן אויפבויען פון א יודישע נאציאנאל-הייים, ווי א ניי-אפטיאל און דעם כסדרדיגען קאמף, וועלכען דאס יודישע פאלק האט טויזענדער יאָהרען נאכגע-געפירט, ברענגענדיג דערביי אונגעזעהליגע קרבנות פאר זיין צוקונפט און אונטערפליכקייט? און ווען מיר ווארפען א בליק אויף אונזער וועג אין ארץ-ישראל, זען מיר נישט פיהלען קיין שטארק-א-בער דעם, וואס מיר האבען דארט מיט אייגענער קראפט געשאפען א בליהענדע לאנדווירטשאפטליכע קולטור, איבער דעם וואס מיר האבען דורך אייגענער ארבייט אויפגעבויט אונטערשטע און וואס דער אונטערשטע אויפן הר הצופים איז דער אויס-דרוק פון אונזער אייגענעם גייסט?

אויך אפערירט זיך דער שפערישער קראפט פון אונזער פאלק, צו זיין גלויבען אין זיך אליין און זיין הויכער מוסיע, — איך אליין האב טיף אין מיין נשמה דעם דאזיגען גלויבען, צום ישוב רוף איך: האלט זיך פעסט אן דער רהיגער ענטשלא-סענאטאר, און וועלען און בויט ווייטער! מיר וועלען אונזער ארבייט אונטערגעקען און און פאלש קייט ווייטער פיהרען, צו די פריינד פון ציון אויף דער גאנצער וועלט רוף איך: שליסט די רייהען! ברענגט מיט ווארט און טהאט דורך פערשטארקטע ארבייט-קראפט און פערזאנלעכע לייסטונג בעווי-זען דערפאר, אז איהר זענט אפגעגעבען דער אר-בייט פאר דער יודישער נאציאנאל-הייים! בעווייזט דער וועלט, אז ארץ-ישראל איז אונזער! מיר וועלען אויך ווייטער זיין געווענעט צו ארץ-ישראל און ווייטען איהם אונזער ליבע און איבערגע-בעהייט.

לאנדאן, (יט"א טעלעגראפיש). ווי. ט. א. ווערט געוואר וועט דער פארשטעלונג (17טער) קאנגרעס זיין א געוועהנליכער, אויפן סמך פון נייע וואלען. דאס נייע שקל-יאָהר וועט זיך אנהויבען פון 1טען נאוועמבער. די געוויזע דאטע און אָרט פון קאנגרעס זענען נאך נישט בעשטימט.

ירושלים, (יט"א טעלעגראפיש). ווי. ט. א. ווערט געוואר וועט דער פארשטעלונג (17טער) קאנגרעס זיין א געוועהנליכער, אויפן סמך פון נייע וואלען. דאס נייע שקל-יאָהר וועט זיך אנהויבען פון 1טען נאוועמבער. די געוויזע דאטע און אָרט פון קאנגרעס זענען נאך נישט בעשטימט.

געפערליכע איז ביאליסטא

די ארטאדאקסישע ליסטע, צוליב פארמעדע טעמים

דעוועי פערלאזט פוילען

ווארשע, 25 (טעלעגראף) פון אונזער פאר-
רעספאנדענט. דער אמעריקאנישער בעל-מלאכה
דעוועי פארמאגט אפ פון פוילען, נאכדעם ווי ער האט
דאס פערבראכט דריי יארה, אין צוואנציגסטן יארה
מיט האט ער צוגעשיקט א האנדל-בריק גיט פאר
נאכדעמינסטער פאר אונזער גוטער און פאנאמע, און
ארגענטליכע בעציהונג לגבי איהם.
דער ביאליסטאנישער האט געענטפערט, און
פאליט אין געזען צופרידען פון ווי בעזער, וואס
האט געבראכט גרויס געזען דער ווערטהאפטליכ-
קייט פון לאנד, און און ער בעט איהם ווידער צו
קומען קיין פוילע.
דערפאר האט דעוועי ווידער געענטפערט, און
על פי יכולת וועט ער בעזוכען פוילען.

מיניסטער הענדערסען און צום פרעזעס פון דער
לייבאר-פארטיי צוליב די נייע רעגירונגס-פערלאז-
נונגען וועגן א"י.

פער'חמ'עס און געפערט דעם, מאמענט

ווארשע, 25. (טעלעגראף) היינט בייטאג
איז פאליטיש געקומען אין דער רעדאקציע פון
„מאמענט", און מחמת שלעכטע היגענישע בעדי-
נונגען, פער'חמ'עס די דרוקעריי, זעצעריי און
ראטאציאנס-מאשין.
נאך צענדליג בעמיהונגען פון די בעלי-באטים
פון „מאמענט", איז אין אונזער די דרוקעריי צו-
ריק געפערט געווארען.

פראטעסט פון אמעריקאנער פ"צ

ניו-יארק, 25. (יט"א טעלעגראף) דער
פ"צ, פון די רעכטע פוילע ציון האט צוריס
געשיקט א פראטעסט-דעפערעס צו דער ענגלישער
רעגירונג.

משעכאטלואהיי פראטעסטירט

פראג, 25. (יט"א טעלעגראף) דער
פראגער פארבאנד פון די יודישע קהלות אין טשע-
כאסלאוואקיען האט צוריסגעשיקט א פראטעסט צו
דער ענגלישער רעגירונג צו די נייע גזירות.

פראטעסט פון רעכטע פוילע-ציון

לונדאן, 25. (יט"א טעלעגראף) דער פיה-
רער פון די רעכטע „פוילע ציון" אינזש. קאפלאנסקי
האט צוריסגעשיקט פראטעסט-בריק צום איסער-
דער.

ביאליסטא, 25 (טעלעגראף) דער
איז געפאלען געווארען, צוליב פארמעדע טעמים,
די ארטאדאקסישע ליסטע.

עס זענען אויך געפאלען געווארען א גאנצע
יידע אנדערע ליסטעס - צום מערסטען לינקע
און ווייטרוסען.

פראטעסט פון חלוצים

ווארשע, 25. (יט"א טעלעגראף) דער צ.ק.
פון „חלוצי" האט בעקומען א דעפערעס פון קלער-
טשעו וואס ס'געפינען זיך פיר הונדערט חלוצים, די
חלוצים פראטעסטירען געגען דער גזירה פון דער
ענגלישער ארבייטער-רעגירונג, און ערקלערען צו זי-
וועט נישט צוברעכען ווער קראפט און שטרעבונג
צו ארץ-ישראל.

וואהרען, בראהען, פרעסע

די גרויסע פרעסע-האנפערענץ, וואס איז צונויפגערופען געווארען דורכ'ן ציוניסטישען בלאק

נישט דווקא אין פערבינדען פערזאנען, וועלכע
זאלען דערנאך נישט קאנען פראדוקטירן צוואנציג-
ארבייטען אין קאמף פאר די יודישע רעכט.

נאכ'ן מינונגס-אויסטייטש געהאט ווידער א
וואס ה' גרינבוים, וועלכער שטעלט זיך קורם
כל אפ אויף דער אויפגאבע פון זשורנאליסטס,
לויט דער מינונג פון ה' גרינבוים דארף פאר א
זשורנאליסט זיין גילטיג לכל הפחות צו עטיק, ווי
פאר דאקטוירים. דער רעדנער צו פערס אויף א
רייזע געשטעלטע פראגען.

(1) צו זענען געווען געשטרעבט מיט פא-
שטעהער פון רעגירונגס-לעגער צו זעלכע געשטרעבט
זענען געמיינט געווארען, אבער נישט צוויי ווייט,
ווי דאס איז דורך אנדערע איבערגעגעבען געווא-
רען, ער, גרינבוים האט געהאט א שמיס מיט'ן
פאלק, סלאוועק.

(2) צו זענען געגעבען געווארען געוויסע תב-
סחות די יודען ניין, מ'האט אנערקענט, אז די
יודישע פארעווינגען זענען גערעכטע, אבער
רעגירונג האט איצט וויכטיגערע פראבלעמען צו
לעזען, ווען די דאזיגע פראבלעמען וועלען זיין
דערציגט, וועט מען קענען אריבערגעהן אויף צו
די יודישע ענינים.

בנוגע דעם בלאק צווישען בונד און די רעכט-
פאלי ציון, האלט גרינבוים, אז דאס איז בעזאנגען
געווארען א נארישקייט פון ביידע צדדים און אז
ביידע וועלען פון דעם בלאק גארנישט געווינען,
פערקעהרט - זיי קענען פון שידוך פערלירען.

צום סוף שטעלט זיך ה' גרינבוים אפ אפצו-
אויספירליך אפ אויף דער נויטונדריקייט אויס-
צונעמען די וואהל-קאמפאניע פאר א דעמאנסטראציע
למכות די ציוניסטישע צילען און גענען דער
האנדלונג פון ענגלאנד לגבי די יודען אין דער
ארץ-ישראל-פראגע.

פון דער ענגלישער רעגירונג וועגן איהר א"י-פא-
ליטיק און האט ענטוויקעלט די מענע, אז די וואהל
דערפאר פערוואנדעלט ווערען אין א פלעביסציט,
וואו יעדער וועלכער וועט מוזען ענטפערען, ווע-
מען ער טרואט אן דעם אלגעמיינעם קאמף כ"י
פאר די יודישע רעכט דא אויפ'ן ארץ, סיי פאר
ארץ-ישראל און פאר דער בעפרייאונג פון יודישען
פאלק אין גאנצען ברייטען פערזאנען.

נאך דער רעדע פון ה' גרינבוים האט זיך
ענטוויקעלט א לעבעהאפטע דעסקאסיע וועגן דער
האלד פון דער פרעסע אין דער וואהל-קאמפאניע.
רעד. לזאז פוקס דערמאנט די שווערע
פערשולדיגונגען און ווידערייען, וואס זענען געפא-
לען אויפ'ן אדרעס פון דער פרעסע און זשורנא-
ליסטען מצד צדו, הארטנאלט און אנד. נאך די
וואהלען צום סיים אין יארה 1928, ער שטעלט
זיך אפ אויף דער שווערער לאגע. פון דער פרעסע
און אויפ'ן גייסט פון אומטאלערענאגן, וואס הערשט
אין דער יודישער געזעלשאפט לגבי דעם געדורכ-
טען ווארט, ער ווייזט אן אויף די פרויבען פון
גרופען און פערזאנען אויסצואיבען דורך דראהוג-
גען א דרוק אויף דער פרעסע, וועלכע מוז אויס-
טראגען אויף זיך די קאסט פון די פערשידענאר-
טיגסטע שטרעמונגען און אספיראציעס.

ה' פארברייטער, וועלכער ערקלערט, אז ער
גנאפ איז געווען אן אנהענגער פון א בלאק מיט
דער אגודה, האט זיך איבערצייגט, אז א בלאק
איז אוממעגליך, דער רעדנער אנאליזירט דעם בע-
גריף „אחדות" און מיינט, אז אחרות בעסטעס

שפעטער האט זיך צוריסגעוויזען, אז שוין בעת די
אונטערהאנדלונגען איז דער „קאפ געווען אפגע-
האקט" און ס'איז שוין געווען בעשטימט, אז אויף
דער סאנאציא-ליסטע זאלען פאגיריען די ה"ה
מינצבערג און מענדעלסאן (אין סענאט).
די פארעווינג בונד רעוויגירען פון אייגענע
ליסטעס אין די האנדלונגסלאזע קרייזען האלטן ה'
גרינבוים פאר זעהר א געפערליכע, עס וואלט זיך
בעקאנט שטענען א שרעקעדיגע, א טראדיציע, אז
יודען מוזען דווקא שטימען פאר דער רעגירונגס-
פארטיי און זיך שטעלען צווישען השמצה און אמ-
באס פון די קעמפערע פוילישע פארטייען. דאס
וואלט געקאנט ברענגען פאר די יודען זעהר נישט
געוואונשענע, ממש דראהענדיגע פאלגען, געהען
אבער די יודען אליין צו די וואהלען, דאן קאן
פאר קיין שום צד צו זי קיין פרעסעניזם נישט זיין
אין געזענפאל קאנען זי ווערען א ווערקצייג פון
יעדער רעגירונג, פאר מאמענטאלע דראהונגען דארף
מען זיך נישט אפשרעקען, ווייל, ווען עס געהט
צוריק דער וואהל-פרייער, ווערט די שטרעקייט פון
קאמף אפגעשוואכט.

ה' גרינבוים שטעלט זיך ווייטער אפ אויף דער
כוואליע פון דעמאקראטיזאציע, וועלכע האט זיך
אריינגעקאפט אין געוויסע שיכטען, וואו מענטשן
פערקויפען זיך ענגא און דעטייל אפ'ן חשבון
פון דער יודישער מאסע, כדי צו מאכען פערזאנ-
ליכע קאריערע און פערמעגענס.

ה' גרינבוים רעדט דאן ארום דעם צוואנציג-
האג פון די סיים-וואהלען מיט דער דעקלאראציע
פארענאמעט, דעם קאפ פון ה' קירשבוין, אבער
דורך שאפען אן אלגעמיינעם יודישען בלאק
האט די רעגירונג, זאגט ה' גרינבוים געוואלט ביל-
דען צוויי צו זענען צווייגענע יאטשיקע אין דער
קינעטיגער יודישער קאלא, וואס זאל ארויסלעגען
אויף דער ארבייט פון קאלא איהר שטעמפלע און
פארליירען איהר ארבייט.

ה' האט אפילו פארגעלייגט די ציוניסטען אלס
קאמפאנענט צו דעם קאפ פון ה' קירשבוין, אבער
דער פראגער פארבאנד פון די יודישע קהלות אין טשע-
כאסלאוואקיען האט צוריסגעשיקט א פראטעסט צו
דער ענגלישער רעגירונג.

א הערצליכע מול-מזל
ווינט איך מיין ליבען שוואגער-לייזער און
שווערערין סאלא צו זייער נייגעריגקייט
זעהן איהר וואלט זוכה זיין צו ערציען איהם
לחורא לחיפה ולמעט.
אברהם יעקב פלום און פרוי.
Dr. med.
I. Wajnberg
Cegielniana 47, tel. 26-02
אינפערליכע קראנקהייטען
ספעציעל פאר לונגען-און הערץ-קראנקהייטען
בעשטאנענען און קינסטליכע בעריג-זון
געהאט אן אין דערהיים פון 3-5.

היראט-אנאנס!
פערמעגליכע עלטערן זוכען א פאסטערען שידוך פאר
זייער טאכטער א זינג שעהן מיידל מיט א מיטגאבע
פון א פאר טויזענד דאלאר, אינטעליגענטע פא-
רענע יונגעלייט, וואס בעזיצען צום אינגעפיהרטע
געשעפטען, קען אפגעבן אפערטען אין דער צייטונג
אונטער „היראט-אנאנס", שדכנים געוואונשען.
צו דער פערלאזונג פון אונזער ליבען
אנקעל וואלף איגערליץ
מיט פירל. גוטשא באראו
ווינשען מיר א גליקליכע צוקונפט, זאל אייער
לעבענס-וועג מיט פלומען בצאירט זיין.
געניא. יאסעק, עסמאשיא,
איוואס שמארנאג,
א. נאלדמאן.

דאנהאנונג.
דערמיט פיהל איך מיך פערפליכטעט אויף דעם וועג אויסצודריקען מיין דאנק
דער פערזענלעכע-געזעלשאפט
„EUROPA" Oddział w Łodzi
— 6-go SIERPNIA 4 —
ס'איז די שנעלע אויסצאה-
לונג מיר די סומע פון
אלס פרעמיע פאר לעבענס-פערזענלעכע לויט פאליסע נומער 15,804
לויט וועלכער מירן זעליגער מאן **שמואל לייב גערשט** איז געווען פאר-
זיכערט אין דער אויבענדערמאנטער געזעלשאפט.
E. Gerszt, Północna 12
Łódź, dnia 17 października 1930 r.

את רגשי השתתפותי החמה הננו מביעים לאחים
ליפמן ויסה דודא
בצערם הגדול לגלי מות עליהם
אמם ז"ל
במלחמתנו בעד הנשמת רעיונו ימצאו את נחומיהם!
ועד ההסתדרות הציונית
ועד. קרן היסוד
ועדת מרן מימת לישראל

אונזער חסיד'ן חבר און פערזאנלעכע
מיטגליד ה' משה לענגא צוליבן טיט פון
זיין אומפערזעסליכער מוסר
נ"ע ח'י' שרה
דריקען מיר אויס אונזער טיפסטען ביידיד מיט
המקום ינחם אתכם בתוך שאר אבלי ציון
וירושלים.
הועד בשם החברה
בנסת צעירים בלודז

פער **בעקאנטמאכונג** **פער**
דערמיט מאך איך בעקאנט דעם געהערטען מובילקום, אז אין
מיין היגענישען רעספאנדען, וואס געפינט זיך אויף
וויכאדציא 39, פראנט, 2-טען שטאק
ווערען ארויסגעגעבען טעליף
פרישע און געשטאקעטע מיטאגען פרייזען
די יעדער איינציגער זאל קאנען געניסען פון מינע געשטאקעטע
און געהאקטע מיטאגען.
אינהאבער הערמאן לעווינסקי
פער **פער** **פער** **פער** **פער** **פער** **פער** **פער** **פער** **פער**

Dr. **J. Lubicz**
med. **ORTOPEDA**, Gdańska 28, tel. 18-31
קראנקהייטען פון די ביינער, געלדעס,
פערקיימונגען פון די פליצעס און גליד
איינקעט פראצעדורעס פון וועמפליכע און צוואונגע-
אפערטען, ווי: קלארקס אויף פלאסטען, קינסטליכע
רעסטען א. א. ה. נעמט אן פון 2.30 ביז 4.30 נאכט.

POSZUKUJE DESENIE
dziurkowane do
krzyżkowej roboty.
POMORSKA 80
front 2-gie piętro
Lejbewicz. 6719

פ. קוראל
וויכאדציא 25
צוריסגעהערט

לעכער
מאשינאווע
ווערען אויסגעגעבט ביי
נארמאלן ציגלענא 92

Lekarz Dentysta
H. Żółtkowska
האט בעניט די אויפגאבען
נאווא - צענעלניאנא 29.

אינטערוויו מיט'ן מארשאל פילסודסקי

די צווייטע סיבה הלכא איד האב גענומען מין
 אטעם רעם, "פעפער" — אין די פעדלונג פון רעם
 ללאזן צו רער ארויס, וואס איז טיכער מענטש מאד
 גענוג פאר ווייניג מענטשן. פערזענליך קען איד
 נישט נישט סובל ווין רעם געפאלן און איבערלאזן
 יבסקייט היים אין אידן. סוף ווייניגער צו רעם און
 צום פיליזשען כאראקטער. אידן אין עם — לויט
 זיין מיינונג — רער סימן שוואכקייט, מחסום
 אסאךער בענטש קאן נישט ווערן פערטאגט ארויס
 פאר ווייניג מאטעריעל, און וועט קיינמאל נישט איד
 אן איינפירן די פערטאגטאגט יבסקייט פאר זי.
 דער סעקסעם פאר איינפירן הייזשעס היים צום נאך
 געגעבען פון אידן קיין אייבערמאכט צום נאך
 האט פארטרייט, האט ער אפער רעם באנומען אין איד
 פערמאכט פאר א פערנציע פון געבען אין האר
 זעלען. ווי מיר זאלען רעדערן עמעסען אלס אויס
 אנגספונקט דאס וואס איד האב געוואלט מוזא פאר
 איינפירן, וועלען מיר לייכט קענען צוקומען צו
 עם אפמאכען נישט וועלען פערטאגטען פערטען
 עמעסען, וואס ער אין געגען אויף איינפירן עמעסען
 אן איד וואס געוואלטען איד די איינע פון די

די בעציהונג פון דער פוילישער רעגירונג
צום ארץ-ישראל-פראבלעם

דארף נישט געשענערט ווערען דורך דער דעקלאראציע פון דער ענגלישער רעגירונג

לעסטיגא נישט בלויז ווי צו א אינטערנאציאנאלע
פראגאלעס. די דאזיגע פראגע, וועלכע בעריהט אויף
שטארק די מיליאנען פאלישע יידען, פון וועלכע עס
קערטריט ויך דער בעסטער קלאגאויסאטארישער
עלעמענט אין פאלעסטינא, קאן נישט ויין גלייכ-
גילטיג פאר דער געוועלשאפט און רעגירונג אין
פאליצן. נישט איינמאל האבען מיר אויסגערייכט
אין ארבעטצייגונג אז די אידיש צו שאפען א יודיש-
נאציאנאלע וויים ליגט אין אינטערעס פון דער פויל-
לישער סיי אינערליכער, סיי אויסערליכער פאליטיק.
די פאלישע רעגירונג האט פיל מאל געהאט די גע-
לעגנהייט צו אונטערשטרייכען איהר גינסטיגע
שטעלונג צו דער דאזיגער אידיש, צושטימענדיג אן
דער באלפארדעקלאראציע און ארויסטוענדנדיג אין
דעם זין אין גענא, די דאזיגע בעציהונג דארוף נישט
געענדערט ווערען דורך דעם לעצטען שריט פון
דער ענגלישער רעגירונג וועלכע וועט אין רח"ל
וועלטס נאך מעהר אריבערשטאנען די פאלעסטינא-
פראגע אויף דער פלעכע פון אינטערנאציאנאלע
ראבאלעמען.

ווען, איז דער דאָזיגער שריט בעזונדערס געפֿעהר-
ליך אויף אַ באַדען, וואָס פֿאָדערט אַנדערס פרעסטיזש
פֿון אַ שטאַרקע מאַכט. פֿון דער אַנדערער זייט
טעלט ער אַז אַ בעזונדערס קלאָספֿאָליע לאַגט די
דערגרינג פֿון גרויסבריטאַניע, אַלס מאַנדאַטאַר
מאַכט, וועלכע זיך נישט אימשטאַנד צו ערפֿילען די
אויפֿטויבונג, וועלכע זי האָט אויך געגעבן אויפֿן
אינטערנאַציאָנאַלן באַדען. ענדליך רופֿט דער שריט
אויס געגען זיך אַנאַטאָמיסטיגען שטימונג מאַד
דעם אינטערנאַציאָנאַלן ערשטנס, אַ פֿאַקטאָר, מיט
וועלכען עס מאַך זיך רעכענען אַפֿילו די גרויסבריט
שטאַטס. מאַכט אַזוי מיט וועלכען די דאָזיגע מאַכט
האַט זיך שטאַרק גערעכענט בעת'ן קריג. אַ בעווויז
דערפֿון איז געווען די פֿאַלפֿורדעקלאַראַציע, די
אויפֿלעבונג פֿון די יידיש - נאַציאָנאַלע בענקשאַפֿט-
טען, וואָס זענען געווען אין פֿאַרן פֿון זיירונג אַפֿ-
ווענדט אויף דער אויפֿלעבונג פֿון דער יידישער
היים, אַז די דערנאָך ביי דער ערשטער געלעגענהייט
צו שאַפֿען אַ האַרעט ענטווינג, וועט נישט הויבען
דעם פֿרעסטיזש פֿון בעגלאַנד זיך ווירטע אויגען.
פֿוילען האָט אַ אינטערעס צום גורל פֿון פֿאַ-

„באזעטש פאקסאָן“ דער „אָרגאַן פֿאַר רעגירונגס-
לאַגער“ וואָרעמט אַ לענגערען אַרטיקעל דער לעצטער
ערקלערונג פֿון דער ענגלישער רעגירונג וועגן די
יידען אין אַרץ־ישׂראל. אָפּשטעלענדיג זיך ברייט
אויף די זינגלען, וועלכע ס׳האָט דורכגעמאַכט די
פּאָליטיק פֿון דער איצטיגער ענגלישער רעגירונג,
לגבי אַרץ־ישׂראל, פיהרט אַז אַז אַז צייטונג:
„וואָסערע סאַלען וועט האָבען דער דאָזיגער
שרײַט פֿון מאַקדאָנעלס רעגירונג וועלכע פּאַלט אַזוי
אַ מאַדנע אָפּן צונאָן מיט דער קאָנפערענץ פֿון
דער בריטישער אימפּעריע, אַז שווער פּאַראָאָס
צוועהן. איינס הייזט אַז זיין וויכער, דהיינו, אַז
מאַצעדיע די ווידען פאַר אַ קרבן לטובת די אַרץ־
בער, וועט זי די אַראַבער, נישט אָפּהאלטען פֿון אַ-
ליקוויטעלען גייע פאַרענווען אַז דער ריכטונג פֿון אַ-
ליקוויטירען פּאָלעטיקעדיג די צווייטע שטאַנד-
בונגען. די רעגירונג וועט אַלץ האָבען גייע שוועריג
קייטען, וועלכע וועלען זיכער נישט ברענגען צו
פּערעהאנגען פֿון די אינערליכע פּערהעלטישען
אין פּאָלעסטינאַ. אַלס אַזעלדוק פֿון אַ פּאָליטיק,
וואָס ווערט דיקטירט פֿון אַפּאַרטוידיסטישע מאַטע-

דער שטערן
פון ענגלאנד

מיט יידען דאָרף מען זיך וועניג רעכענען!
 אַס דאָס איז דער וויכטיגסטער מאַמענט אין דער
 אייביגער טראַגעדיע וואָס מיר שפּילען. ענגלאַנד ווי
 יעדער מלכה, רעכענט זיך קורם פֿון מיט דער
 צופרידענהייט און אַנגעפרידענהייט כל איהר, צי זיי
 בירבער. וואָס אַנדערע האַלטען פֿון איהר, צי זיי
 זענען צופרידען און זינגען ליהב-לידער אדער זי
 זענען אין כעס און שעלטען איהר. איז זיי מאַכען
 מאַניפעסטאַציעס פֿאַר איהרע קאָנסטאַנטען אַדער
 באַזען דעמאָנסטראַציעס געגען איהר, איז טאַקע
 אַ גרויסער חילוק אָבער עס איז נישט אַזוי וויכ-
 טיג. אַז מען וואָל צווייג דעם צונדערן אַ פּאָליטישע
 ריכטונג. עס איז אַ טראַגישע פּערוויקלונג פֿון דער
 וועלט-געשיכטע, דאָס דירעקטע וועלט-מאַכט וואָס
 עקזיסטירט, אַ מאַכט וואָס איהר צווייטע האָט די
 וועלט נישט געוועזן זייט דעם אַנגלאַנדן רוימי-
 שען אימפעריע, אַ מלכות וואָס האָט זיך צוילעגט
 איבער אלע וועלט-טיילען און כמעט אַ דריטעל פֿון
 דער גאַנצער מענשהייט זענען איהרע בירבער, זע-
 נפֿן אַנגעטרעטעניג. זיי אימאַנעסטע דעם ענגלישען קע-
 ניג, עס איז אַ צוילהכעיס שפּיל פֿון דער געשיכטע.
 דאָס גראַד אין דער מלכות זענען דאָ וועניגער יידען
 ווי אין אלע אַנדערע, אַפילו קליינע מדינות, וואָס
 פּערמאַנען בכלל נישט קיין קאָלאָניעס. עס איז אַ
 סברא אז אין ענגלאַנד מיט אלע איהרע קאָלאָניעס
 זענען דערהאָן וועניגער יידען-בירבער (עמיגראַנטען
 קומען נישט אין ענגלאַנד!) ווי למשל אין אַזאַ
 מלכה ווי רומעניע...

וואס ווערט געזאגט איז דער דעקלאראציע
פון דער ענגלישער רעגירונג וועגן דער א"י=פאליטיק
פארלאמענט און פערטייגונג פון ארץ=ישראל=פארעם

פארלעמענע אין פערמינג פון ארץ-ישראל-באדען

[illegible]

שטערען מיינונגספערשידנהייטען אין לויט דעם
אדם. 25 פון סטאטוס פון ראם דערלאזבאר א פער
טיבע צום פעלקערבונד.
אין קאפסעל, וואס פערזאנעלט די עקס-
נאטישע אין סאציאלע ענטוויקלונג פון לאנד ווערט
געזאגט: די וויכטיגסטע פראבלעמען בעציהע זיך
אויף ערד, ארגאניזאציע און ארבייטסלאזונגסז. די
דריי פראגען זענען ענג ערקלינט מיט פאליטישע
און עקאנאמישע עלעמענטן און ווער לעזנדיק
קומען נאר איינציג נוגד פון סאציאליזירטע בעציהונג
נען פון שלום און פראספעריטעט אין ארץ-ישראל.
איינציג נוגד פון פרייטע און פאליטישע פארגענוגע
קען עסמאנעשטלשט ווערען, דאס ביים אנטווערען
די איינציגע מעסאדען איז דער אראבישער לאנדווייט-
שאפט פליכט נישט קיין פרייע ערד, וואס וואל זיך
אנטענבאר פאר לאנדווייטשאפטליכע זינגלונגן פאר
נייע אימיגראנטען, נישט ערבענדיק די נישט-ענט-
וויקעלטע ערד, וועלכע עס בעציען פערשידענע
ידישע אינסטיטוציעס. עס איז פיל קריטיקירט גע-
ווארען דער פאקט, דאס נאנץ אונגערייטענדע שטחים
פון מלוכה-פארען זענען איבערגעגעבען געווארען
פאר יודישער קאלאניזאציע. עס וואלט אבער געד-
ווען א סעזן זיך פארצושטעלען, אז די איינזעקונג
בעצויט נאכעם ערד-שטחים דא פרייע לאנד, וואס
קאן פערזענלעך ווערען פאר יודישער קאלאניזאציע.
דער שטח פון אינבעזעצטען מלוכה-פארען איז אונ-
טער יודישער און ער-נאך וואס ארויס שביעות צו
פערזענלעך ער-שטחים, וועלכע ווערען אבער פאקט-
נישט בעארייט דורך אראבער.

[illegible]

וְזֵין מַאָּעֵסְטֶעט־רֵעֵנִירֵגֶט דֶּהַשֵּׁט, אָז אֵיזֵי דֶּעם
וֵועג וועט זי ווערען די מיטאָרֶפִּיט פֿון אַלע פֿאַלֶּס־
טֵיגער פֿעזעלקער־נאָט־טֵיילֵן, וְזֵין מַאָּעֵסְטֶעט־רֵעֵי
רֵגֶט ווִינִישֵׁט עִם קֶלֶאָרֶזֶט־פֿאַכֵּט, אָז הֵבֶט זי וועט
טֵיף פֿערזֶערען יֶערען פֿרִיב מֶזֶד וועלכע, עִם אֵיז
פֿעזעלקער־נאָט־טֵייל נישט צו דערלאָזען צו דער ווירק
פֿאַקטִיט פֿון אֵיזע פֿעשִׁלִּים, וועלען אָנענאָמען יֶערען
אַלע מַעֲרִיכֶע שרֵט, פֿון אַז אַרִיב, אֵיז ער וועט
נעמאָסט ווערען אומצוגעהער.

דער נײַער לעגיסלאטיווער ראט העט געשאפן דער הערען לויט די ריכטל גען, וואס זענען אָנגעזיגט כענס געזאָרען אין יאָהר 1922. דער ראט העט בער שטעטען פון הויךקאמפסאר און 22 מיטגלידער פון וועלכע ערען וועלען וויי אבמאליכע און צוועלף נישט אבמאליכע מיטגלידער. די נישטאבמאליכע מיטגלידער פון ראט העלען געזעהלס ווערען דורך אייגענער פונע וואהלען. פאר אבער דער ענין: וואל נישט בלייבען שטעקען אויפן אייגענע פונקטן, ווי עס איז א געדענקען אין יאָהר 1923, וועלען אָנגענומען ווערען (אױס פאר אַ ווערען די בעלשטיגן פאר דער גורטיגער צוהאל נישטאבמאליכע מיטגלידער פון ראט, און פאל ווען איינער אָרער בערערע מיטגלידער ווערען נישט געזעהלס ווערען צוליב דער ענגאליזען

שטעלונג פון וועלכער עס איז טייל פאר דער בעפער
קעגנא, אדער צוליב אנדערע סיבות. דער הויפט-
באמערקט וועט הייסער בעזעצן די נאטיע כאטש פון
אז זייערען דער באגראדמאכט דאס איינפירען די
בערפליכטונגען לגבי דעם פעלקע-בונד, דעריבער
די איינפירונג פון דער נאטיע נעמענעפונג און
דאס אפהיטען די ארגונג.

איז בלוע דאס איינפירען די בעשטימטונג
פון באגראדמאכט דער איינפירונג וועט נאך

אָט דער פאָקס וואָס יידען זענען אזוי וועגן
פערטרעטען אלס - בירגער אין בריטישען אימפּע-
ריע, שוואַכט אָפּ די ווירקונג פון יידישער פראָ-
טעסט, אַפילו ווען דאָס זאָל דערהויבער זיין שטייט
און פראָטעסטירען. האָט עס, איין דעם פאָל וועג-
גער ווירקונג ווי ווען הונדערט טויזענד בריטישע
בירגער פראָטעסטירען. דערצו מוז מען אויך גע-
דענקען, אַז גראַד די יידען אין ענגלאַנד ווענג-
טענס אַ ברייטער טייל ווען זיי וועלען צו דעם
פראָטעסט גישט צושטעהן...

עס האנדעלט זיך, ווי מיר האבען פריער אָב
געזויגן, אום דער פאלקס פערזענלעכקייט, אום דער
כלומרשטען פארלאמענט וואס מען געט אַיינפירן
דען אין פאלעסטינא. מעהר ווי אַזעלכע האבען די אַ
אָפער גיש פערלאנגט, און דאס גיש מען זי נעמ
אויך אין דעם פונקט איז ליידער זי יידישע פאר
זיצע א שוואכע, יודען פראטעסטירען געגען דעם
פרינציפ פון זעלבסטבעשטימונג, געגען פארלאמענ
סאציע! — אזוי וועט עס הייסען אין דער וועלט,
און ענגלאנד וועט ווידער אויסקומען פון דעם קאנ
פליקט, און דערפער פון דעמאקראטיע.

עס איז אַ גליקליכער שטערען וואָס לייעט איר
בער דער ברייטער אימפערע, וואָס איהרע אינטער-
העסען געהן שטענדיג און הסכם מיטן פראַנצאָזעס,
אַ וועלט האָט זי פערבויען, און כמעט אומענטאָ-
ן איפגעשטרעטען אלס דער בעפרייער. אַלס דער
סרעגער פון רעכט און פרייהייט, דערביי מאַכט זי
די בעסטע געשעפטען, אַ קלאַסישער מיישפיל דערצו
ווי אַזוי ענגלאַנד האָט אים די סיטאָציע, און דער
הען דער לעצטער וועלט-קריג, אַריינגעטרעטען אין
זי איין קריג וויל זי האָט געקענט פערטראַגען
זי, עולה וואָס דער דייטש האָט פערלעצט די בעל-
גישע מייטאָליטעט, און פערזיכערט אַז זי שלאָגט
זיך נאָך כדי צו ראַטעווען די קולטור, כדי צו בער-
היינען די אונטערדריקטע פעלקער. אָבער ווען עס
איז געקומען צום שלום האָבען זיך איהרע מענטשן
געזעט צום טיש און גענומען דעם גרעסטען חלק
ירושלם נאָכן דייטש און נאָכן טערק, האָט פער-
נומען די קאָלאָניעס אין אַפריקא, האָט פערנומען
די בעסטע לענדער אין אַזיע, האָט געקומען ביידע
באפט פערלער און האָט נאָך מעהר פערמעסטיגט
איהר הערשאַפט און דער וועלט.

צוויי שפילט איהר כסדר דאס גליק, זי איז
שטענדיג גערעכט. איהר זאל בעשטענעט און דעם
האט איהר קומט קיינמאל נישט אויס צו שווימען
נעמען שטראם. דאס אלע פעלקער וועלכע זי בער
הערשט טראגען דעם יאך גערן און רעדען זיך איהן
אז נישט מען הערשט איבער זיי נאר זיי זענען
די פאל-הויזט איהר

אין דער לעצטער צייט האט עס אויסגעזעהן,
ווי ווען די הצלחה האט זיך פון ענגלאנד אָפּגע-
טון. עפעס האט זי צרות אין אינדיען, עפעס רי-
דערט זיך אין עגיפטן, בראָדאָ אַרבייטער-רעג-
רונג און מיטן לינקען פּוס אַיינגעטרעטען אין קאָ-
בינקעס, אָבער אויף געגען דעם גיט מען זיך אַנ-
עה. מען וואַרפט דעם עולם צו אַ מינדעל, זאָלען
זיי זיך גרויזען פאַרן ביין און פּערקעסען ענגלאנד.
אַזאָ ביין און אַזאָס אין די הענד פון דער ענג-
לישער רעגירונג אָט דער פאַרלאַמענט אין פאַלע-
סטינג. עס קאָסט ענגלאנד גאַנציש; איהרע איינ-
טערעסען וועלען זיין געשיצט דורך די צעהן דע-
פּוטאטעס וואָס זי וועט בעשטימען און די מאַכענדע
גישע וועלט וועט זעהן, אַז ענגלאנד איז זייערער
פּרייג, ליידער זענען דער קרבן די יידישע אינטע-
רעסען, ליידער זענען יודע זאָרע ביין וואָס מען
וואַרפט צו די אַנגעכער.

עס געהט אַ שטורעם דורך דער יידישער וועלט.
פון אלע זייטען שיטען זיך פראַקטעטען. ענגלאנד
האט אַפגעזאָרט, ענגלאנד האָט פערזאָרטען. צי וועט
אַבער דער שטורעם דערגרייכען אַז לי בריטישע
אינזלען, און לידער אַ גרויסער ספּק, ווייל דער
ווינד בלאָזט געזען אונז און דער געגנער שטעהט
געפאַהרעט און נעשיגט אינעם ערן ברייטען מאַנטעל
פון העמקער־הייט און דאָס כלומישע רעכט פון
דעלעטעטעס־הייט. כאָר פּלעקער און לענדער...

ד' ארמבער זענען נאך נישט צופרידען...

עס איז דא א פארשידןקייט אין די גליונות
וועגן דער צאל, ווי אזוי מען זאל
מאכן די קינדער, וועגן די גליונות.

—□□□—

די געז. דעפוטאטען אין דער בריסקער
פעסטיגונג

פא די קריזיסעס.
ווארשע, 25 (ז. פ.) דער פראקציע-
באלאדסקי און דער איסאראשעוויטשער רעד-
מאנט זענען היינט ארויסגעקומען קיין ביזשק
צום איסאראשעוויטשער רעדאקטארען, רעזאטשעו-
ווא זענען בי אפט געווען פערזענלעך געווען.

ד' ווינטער-מערדעס אין די מיטעל-און פא, קס-שולע

עו פון 20 דעצעמבער ביזן 2 יאנואר אינעלעסער

לאדזער מערדער האבען געווייבט אין געמארדעט אין לעמבערג

האמוניראט ווי אזוי בעקומט מען ביליג לוקסוס-וועש?

וועש איז אייביג א נויטיגער ארטיקל און וועלכע קיין שום קולטורעלער מענטש קען זיך נישט בעגעהן הויפטזעכליך — א גוטע ווייטש. בעהמענדיג אין בעטראכט די איינציגע שווערע צייטן, וועלכע בעשווערען די ברייטסטע מאסען אויף א בארמאלען אופן צו פערשפאצן זיך וועש, האט די „ווידעווער מאנופאקטור“ בעשלאסען צו דורכצופירן אן איינציגעלעך עקספערימענט, וועלכער וועט און שום צווייפל אויפגענומען ווערן דורך די ברייטסטע שיכטען פון דער לאדזער בעפעל קערנע, וואס שטרעבט צו שפארזאמלען. דעריבער האט די „ווידעווער מאנופאקטור“ אדורכגעפירט א קאלאקאלע ענדערונג אין איהרע בירד איינציגע מנהגים און האט בעשלאסען איהרע רעסטלעך און סעקונדע צו פערקויפן דירעקט דעם קאנסומענט וועלכער וועט א דאנק דעם זיך איינשפארן דעם אויסשליסליך אונטערשייד אויף עקספארט אויף די רייכסטע אויסלענדישע מערק, אויסערדעם האט די „ווידעווער מאנופאקטור“ איינגעפירט די אויספארמיטלונג פון שעהע און דויערהאפטע ארבייטס-אנצייגער פאר ארבייטער, אונטערשייד אויף אירא-אנגעשטעלטע, ווי אויך ספארט-אנצייגער, וואס זענען אויך בעשלאסען געווארען אפצוגעבען דירעקט די לאדזער קאנסומענטען צו אויסנאכאמס-פרייזען. דער פער-קויף קומט פאר אן אפריקא-לאגער פון דער „ווידעווער מאנופאקטור“ אויף ראקייטשינסקא 54 צופארה מיט טראמוויען 10 און 16.

איטא-קאמאסטראפעס

(א) אויף זעכצונעק פאר'ן הויז נומער 58 איז טאקסאבאק אנגעפארהן אויף א פוהר מיט קויט. דער אויטא איז אזוי אויפ'ן טראנספארט און זיך אנטוויקעלענדיג אן הויז צובראכען דער גאנצער פאדערשטען טייל. אויך דער וואגן איז צושטענדיג געווארען.

(א) אויפ'ן פיעטריקאווער שטאט הינסער קרוואקא ביי שוויין, איז צוואנציג, וועלכע איז מיידען די פויערשע פוהרען אויפ'ן וועג צווישן אויף א טעלעפאן-טאקסא. דער אויטא איז צושטענדיג געווארען. דער שטאטער ווייטקער סאמאטעוויק איז צושטענדיג געווארען.

מעלדונגען

געוועלשאפט צו פערשפרייטן מלאכה און ערדאר-בייט צווישן יודע „ארט“ אין לאדז. וואונדערבאר קא 27, טעל. 111-23.

דעם 20 און 22 היינט, דערשטע וועגן אונטער דער אנפירונג פון ווייזער פונעם פון דער האנדל-עקערקאמער, (א) ב. קאלישניקאוו, מיט דעם בעטייליגונג פון די שניידער-ווייטער געלדער, צווישן גלאסבאן, היימאן און ראנאווינסקי, צווישן געקויפן די שליסלע-וואונדער פון די שניידער-וואונדער, וועלכע א פיער חרדישע וואונדער-וואונדער פאר הערען און ראנאווינסקי, פון דעם געוועלשאפט „ארט“.

דעם עקאמער האבען איינגעפאלטען צוויי גענער 29 שלער.

פון מענער-שניידער: אמועל מאנעס, ביאלאזאנס אפע, בארענשטיין פניני, גלאז וואקס, נאציאנס יחיא, אויפבויען קאמא, אויפבויען משה, קלוגביל פרו, לאדזער שמואל לוקס מאיר, מילד זוסק, נאציאנסקי שמואל, אונטער יחזקא, רייפאן יחזקא, סאמאטעוויק משה, ווייט-סור שלמה.

פון ראמער-שניידער: פערקענאווער רוד, פלאזשני משה, פלאזשני יעקב, ראדאוו טש, מרדכי, גרינע, בערל, פאפא מיכאל, קורצבאר משה, נאציאנסקי ישראל, ראנאווינסקי דוד, סאמאטעוויק משה, הענארא משה, ווייטקאוו אלי און ווייטקאוו זוסק.

אכטונג! רעליגיע ארבייטער פון אלט-שטאט באליט און ראנאווינסקי ראיאן! היינט, וועט פ'ר ל' ד' 261 אקטאבער (פרייטאג) 8 אונטער קומט פאר אן לאקאל פא, „שע-ר“ געווייזער 21 (לעצטע) איינצאנען דערשטע (שטאט) א גרינגע-פערמאלינג פון א גענער-סעקציע פון „פאלי אגודת ישראל“ אין באליט ראנאווינסקי ראיאן.

עס וועלן רעפערירן די חברים פונעם צענטראל פון אלטמאן, נ. נאציאנסקי, פ. יליה, און א. ש. מאצקע.

רעליגיע ארבייטער-וועגן קומט באשעפטיגט דער ארגאניזיר קאמיטעט.

גרויסע רעווי א. נ.:

היינט איז פארגעגאנגען טעג! גרויסע רעווי א. נ.:

אין 2 טיילען 16 בילדער פון העמאר, מאם, בום א.א. — עס נעהמען אנטווי: E. Waczyńska, J. Leonowicz, B. Orlński, W. Modrzeński, Lolek Boruński, Z. Suwalski, J. Chojnacka, Dubrowska — Tawrydzki דאס באזעט-פאר דעם ווי אויך 6 רעווי-טילע, אייגענע דעקאראציעס, קאסטימען און פרעכטיגע ליכט-עפיקעטען. — רעווי: J. Chojnacka, B. Orlński, קאמפער-טעניש: C. Kantor, מוזיק: ליטווינא פרייזען פון די פלעצער פון 1.80 זל. ביז 3 זל.

גרויסע רעווי א. נ.:

היינט איז פארגעגאנגען טעג! גרויסע רעווי א. נ.:

ערגיץ פארהען א שטיקל ארבייט אויספירען, ווען ווי צו איהם געקומען און האבען איהם ערקלערט צו ווי פארהען אויף א „סקאק“ ער האט שוין געוואלט וואס דאס הייסט.

ער גיט זיך אריין ארויס דעם פסט

קופערמאן, וועלכע מען האט געבראכט אהער פון לאדז און איהם איינגעזעט אין דער היגער תפיסה האט זיך אליין מקיט-פסק געווען. פון בעזעס האט ער אראפגענומען א דרעסעל, צוגעבונדען צו די חתונים, און אויפ'ן פענסטער זיך אויפגע-האנגען.

א טייל פון די ווערט-פאפירען און פרעמדע וואלוטען וואס זענען צוגערויבט געווארען ביי אפ-בער'ן האט פרידלענדער פאמעליך פערקויפט אויף דער לעמבערגער בערזע.

די קאנער האט אנגעוויזען טראכטען, אפער וועט איהם מעגליך ווין די ווערט-פאפירען דורך צומינעם פערמיטלונג צוריק צו בעקומען. א גע-וויסער ה' ויגמונד שאל האט פערמאכטעלעט מיט די גנבים, ווי האבען אבער דערויף גישט געוואלט איינגעהן, ווייל ווי האבען מורא געהאט ווי האבען צוריק געטענהט, אז דאס איז פארגעקומען ביי „נאסע“ אומשטענדען (מען האט געשטען פון א רעוואלוציע) און דערפאר איז דער ענין צו ערנסט. א טייל „פרעמיונקעס“ צוגערויבטע האבען די באנדיטען אוועקגעפירט קיין לאדז. א טייל פון די דאזיגע „פרעמיונקעס“ האבען זיי פערקויפט אויף דער לאדזער בערזע, דאנען די פרעמיונקעס קען אויך וועלכע עס האט זיך געפונען די פירמע פון קאנער און קיינער האט זי נישט געוואלט קויפן האט זיי יעדוואב איינגעפאקט אין א פעק-לע, אריינגעשטעלט אין צוג אריין וואס געהט פון לאדז קיין לעמבערג און דערויף אויסגעשטעלט פאל גענעט: „דאס שטאמט פון א רויב אין לעמבערג, ווער עס וועט דאס דאזיגע פעקעלע געפונען וואל עס איבערגעבען דער לעמבערגער פאליציי.“

ביי א קאנפיראטאציע פון אלע גנבים אויף דער פאליציי האט איינער דעם אנדערען אלע זיינע חטאים אין די אויגען אריין אויסגעזעכעט. — סיי ווי זענען מיר פערשיט — האבען די חברה-לייט געטענהט — זאלען מיר כאטש דער-צעהלען דעם אמת...

ווער גיט אומ'סט פערפומען אזוי ווי?

PERFUMERJA BUCHWAJC

22 PIOTRKOWSKA 22

נור אייניגע טעג!!!

צווייטער רעפערט פון וולאד. זשאנאטינסקי

דינסטאג אונטער קומט פאר דער צווייטער רעפערט פון פערמאלינג רענער וואלד-ווייטקאוו, וועלכע וועט רעפערירן אויף ד. ט. 1, „בומ“ וואס האבען מיר זיך פערזונליג אן וואס איז דער איינציג.

גוטמארגען „האזע“ אין „ארדט“

ווערט ווייטע-געשפילט מיט טראפאל די גאנצע פרעסע האט זיך שוין ארויסגעזאגט וועגן ערשטען פראגראם אין „ארדט“ אויף עס ליכע נומערען ווערט אנגעוויזען ווי אויף פעריל פון דער קלייקאנטס. די דעקאראציעס ווערן דורך אלע איהם אויסגאס, צייטונגען געלייבט אין הימעל אריין. דער גאנצער ווערט אנגעקענט. היינט וועט ווייטקאוו געשפילט ראטעלע פראגראם 745 און 945 אונטער.

אפטייכען

די היינטיגע נאכט דיושורען (2) פארוואקסן (פיעטריקאווער 307), פא-טאש (פלאץ קאטשעלינג 10), האמבורג (גלובנא 50), גלובנא (פארוואקסן 6), שיקעוויטש (קאפערניק 26), בארענא (פארוואקסן 12).

פון דער יוגענד-סעקציע ביי פא"י

היינט, זונטאג 8 אונטער, קומט פאר אין

גרויסע רעווי א. נ.:

היינט איז פארגעגאנגען טעג! גרויסע רעווי א. נ.:

גרויסע רעווי א. נ.:

היינט איז פארגעגאנגען טעג! גרויסע רעווי א. נ.:

א נעהם געטון צו דער ארבייט און עס האט נישט לאנג געדויערט און עס איז געלונגען צו דערגעהן אז די אלע מעשים זענען אויסגעפירט געווארען פון איהן און דערוועלבער באנדע, אויך דער שאפער און דער בעקער פרידלענדער זענען שותפים פון די אלע טראנזאקציעס. ארויסגעוויזען האט דאס וואס:

די אויספארשונג האט ארויסגעוויזען, אז די דאזיגע רויב-אנפאלען ווערען אויסגעפירט פון לאדזער באנדיטען מיט דער הילף פון לעמבערגער. די לעמבערגער האבען געמליך אלעס פארגעברייט, דאן מוידע געווען זייערע חברים קיין לאדז, וועלכע זענען אהערגעקומען און האבען דא דאס שטיקל ארבייט אויסגעפירט. די לאדזער האבען גערויבט און די לעמבערגער זענען געווען אזוי צו זאגען „שמיראקעס“ ד. ה. ווי האבען אכטונג געגעבען, אז קיינער וואל נישט אנקומען.

משה קאפערמאן „ראמור“

אלס ערשטע זענען ארעסטירט געווארען אין לעמבערג די בעקאנטע גנבים משה גרינער „קאפערמאן“ און „יאקעק פיש“ אויף דער פא-ליציי האט קאפערמאן פאמעליך אנגעוויזען צו לאמור'ן. ער האט דערגעהלט פון זיינע לאדזער שותפים, די געשעפטען פלעגט מען מאכען ביי פרידלענדער'ן און גרינער איז געווען דער קרייזער צווישען לעמבערג און לאדז.

צוויי אנגעטען זענען דאן אוועקגעפארהען קיין לאדז און האבען געבראכט קיין לעמבערג די „פיינע שותפים“ מענדעל קופערמאן, אברהם יעדוואב און דער דריטער פאפאטוויטש איז ענטלאפען. אויף דער פאליציי האבען זיך אלע באנדיטען מודה געווען, ביי א קאנפיראטאציע צווישען אפער נידערהאפער און די באנדיטען זענען זיי פון די פערשעדיגטע דערקענט געווארען. א וואן פון דער טראגיש-אומגעקומענער ליפסקער האט אויך דער קענט יעדוואב'ן צו מיט א פאר סאג צוריק פאר דעם דערמאנען זיין מוטער האט ער געזעהן יעד-וואב'ן ארוימדרעהן זיך אויפ'ן הויף, ער האט אפילו אויסגעקוקט געמאכט זיין מוטער, ווייל דער פער-שוין איז איהם פארגעקומען פערדעכטיג.

דער שאפער האט אויך דער פאליציי דער-צעהלט, אז ווען די באנדיטען האבען בעדארט צעהלט.

דער צווייטער איבערפאל

דעם 17-טען סעפטעמבער אונטער איז דער נאטירעל אלעקסאנדער אפער וועלכע איז איינגע-שטעלט אין קאנטאר פון ח' קאנער, אהיימגעגאנגען און האט ווי געווענליך מיט זיך אין טאש מיטגע-טראגען געלד און פערשידענע ווערט-פאפירען אין ווערט פון צוועלף טויזענד זאגט, אויך קראציר-קירדאס זענען צו איהם צוגעקומען דריי פערשורן איינער האט איהם א זעץ געטון מיט'ן שטעקען איר בער'ן קאפ, דער צווייטער האט דערוויל איהם אויס-געריסען דעם טאש מיט געלד און אלע דריי זענען דאן ענטלאפען, אפער איז זי נאכעלאפען, די באנדיטען האבען אבער זיך אומגעדרעהט און אב-געווייזען צו צעשיסען אפער'ן.

איינע פון די זעלבע באנדיטען

דער לעמבערגער אויספארשונג-אמת האט זיך ווייטע פון די זעלבע באנדיטען מיט א אויספאר-שונג, האט דער דאזיגער אויטא, מיט וועלכען די באנדיטען זענען ענטלאפען האט געטראגען דעם מאנע 8195 און עס האט איהם געפירט דער שאפער אקטאב שפריצער וועלכע האט די כולגא מעס אפגעפירט צום בעקער אהאלף פרידלענדער אויף סלענעסשטאב באס.

איינע פון די זעלבע באנדיטען

דער לעמבערגער אויספארשונג-אמת האט זיך ווייטע פון די זעלבע באנדיטען מיט א אויספאר-שונג, האט דער דאזיגער אויטא, מיט וועלכען די באנדיטען זענען ענטלאפען האט געטראגען דעם מאנע 8195 און עס האט איהם געפירט דער שאפער אקטאב שפריצער וועלכע האט די כולגא מעס אפגעפירט צום בעקער אהאלף פרידלענדער אויף סלענעסשטאב באס.

1-טער מלאנג-פילם-קינא-טעאטער אין לאדז

Splendid

לעצטע טעג!

RIO RITA

וואונדערליך געזאנג פון ליבע און אפפערונג.

די וואונדערשעהע Bebe Daniels קראיאט די הויפט-פיל מיט טעמערעא. John Boles

דער אנדערשטייכער פילם העלד די שעהנטע מעלדירעס. / געלענענע אויסשטאטונג. / 100 געשיקט גירלס. ליכע פארשן.

אנאליט 8, 6 און 10 אונטער. שבת, זונטאג און יום-טוב 4, 6, 8, 10 און 12.

פרייז אויף אלע סענסטען 1 און 2 און 3 זל.

מינאמור-טעאטער

היינט, זונטאג 8 אונטער, קומט פאר אין

גרויסע רעווי א. נ.:

היינט איז פארגעגאנגען טעג! גרויסע רעווי א. נ.:

פון לעמבערג שרייבט מען אונז: דעם 22 אפריל ה.י. זענען „חברה-לייט“ 10 א ווייגער ביינאכט צוגעקומען אויף עק דריטע מאר-אס צום שאפער קארל נידערהאפער וועלכע איז אירט געשטאנען מיט וויין אויטא און פון איהם פערלאנגט אז ער זאל אפפירען קיין לעשעניצע ביי לעמבערג. ווען דער אויטא איז אריינגעפארהען אין לעשעניצער וואלד האבען די באנדיטען גע-הייסען פערמאלינגען דעם אויטא, ווי האבען דאן נידערהאפער'ן צוויינגעפירט טיף אין וואלד אריין, עיהם פערשטופט דאס מויל מיט א שטאטע, צוגעבונ-ען איהם א חוץ דעם מיט א שטריק צו א בויס, און איהם בערויבט. מיט נידערהאפער'ס אויטא זע-נען באלד די באנדיטען אוועקגעפארהען דעם צווייטן טאג אינדערפרי האט מען דעם אויטא געטראפען שטעהן אין רודניק ביי פשעמישל, עס האט וואהר-שיינליך ווי אויסגעפאלט בענין און די באנדיטען האבען דערפאר געלאזט שטעהען דעם אויטא און זענען אוועק. נידערהאפער דאנען איז על פי נס ניצול געווארען פון א זיכערען טויט. עס איז נעמ-ליך אין וואלד דורכגעגאנגען א פויער, וועלכע האט פון דער ווייטעס געהערט דאס קרעכצען און טאפען פון א מענטש. ראיין אריין אין וואלד און בע-פרייט נידערהאפער'ן פון זיין שטריק.

שרעקליכער מארד פון דער זונה

דעם 18-טען סעפטעמבער ארום 7 א ווייגער אפער זענען דריי פערשורן איינגעקומען אין דער וואונדער פון מאלי ליפסקער „ע"ה אויף שפיטאלא-17. די „חברה-לייט“ האבען א פרעג געטון די אל-טיטשקע מכלומרשט וואו איהר ווהן איז, איינער האט באלד מיט א שטופפן אייזען א זעץ געטון דער פרוי ליפסקער און קאפ אריין, וועלכע איז א-נידערגעפאלען די כולגאנטע האבען די זונה דאן פעסט איינגעקערמפעוועט מיט א שטריק, פערשטעקט דאס מויל א ב ייאהר צוגערויבט זיבען הונדערט וואלטעס. די באנדיטען זענען דאן אנטלאפען. די אל-טע ליפסקער איז אפגעפירט געווארען אין שפיטאל אריין, אין א פאר טעג שפעטער איז זי צוליב די שווערע וואונדען וועלכע זי האט בעקומען פון די פאנדיטען הענד, געשטארבען.

דער צווייטער איבערפאל

דעם 17-טען סעפטעמבער אונטער איז דער נאטירעל אלעקסאנדער אפער וועלכע איז איינגע-שטעלט אין קאנטאר פון ח' קאנער, אהיימגעגאנגען און האט ווי געווענליך מיט זיך אין טאש מיטגע-טראגען געלד און פערשידענע ווערט-פאפירען אין ווערט פון צוועלף טויזענד זאגט, אויך קראציר-קירדאס זענען צו איהם צוגעקומען דריי פערשורן איינער האט איהם א זעץ געטון מיט'ן שטעקען איר בער'ן קאפ, דער צווייטער האט דערוויל איהם אויס-געריסען דעם טאש מיט געלד און אלע דריי זענען דאן ענטלאפען, אפער איז זי נאכעלאפען, די באנדיטען האבען אבער זיך אומגעדרעהט און אב-געווייזען צו צעשיסען אפער'ן.

איינע פון די זעלבע באנדיטען

דער לעמבערגער אויספארשונג-אמת האט זיך ווייטע פון די זעלבע באנדיטען מיט א אויספאר-שונג, האט דער דאזיגער אויטא, מיט וועלכען די באנדיטען זענען ענטלאפען האט געטראגען דעם מאנע 8195 און עס האט איהם געפירט דער שאפער אקטאב שפריצער וועלכע האט די כולגא מעס אפגעפירט צום בעקער אהאלף פרידלענדער אויף סלענעסשטאב באס.

איינע פון די זעלבע באנדיטען

דער לעמבערגער אויספארשונג-אמת האט זיך ווייטע פון די זעלבע באנדיטען מיט א אויספאר-שונג, האט דער דאזיגער אויטא, מיט וועלכען די באנדיטען זענען ענטלאפען האט געטראגען דעם מאנע 8195 און עס האט איהם געפירט דער שאפער אקטאב שפריצער וועלכע האט די כולגא מעס אפגעפירט צום בעקער אהאלף פרידלענדער אויף סלענעסשטאב באס.

1-טער מלאנג-פילם-קינא-טעאטער אין לאדז

Splendid

לעצטע טעג!

RIO RITA

וואונדערליך געזאנג פון ליבע און אפפערונג.

די וואונדערשעהע Bebe Daniels קראיאט די הויפט-פיל מיט טעמערעא. John Boles

דער אנדערשטייכער פילם העלד די שעהנטע מעלדירעס. / געלענענע אויסשטאטונג. / 100 געשיקט גירלס. ליכע פארשן.

אנאליט 8, 6 און 10 אונטער. שבת, זונטאג און יום-טוב 4, 6, 8, 10 און 12.

פרייז אויף אלע סענסטען 1 און 2 און 3 זל.

מינאמור-טעאטער

היינט, זונטאג 8 אונטער, קומט פאר אין

גרויסע רעווי א. נ.:

היינט איז פארגעגאנגען טעג! גרויסע רעווי א. נ.:

12

צירקויטען. — פילסורסקיענאָ
9131, 9, מערער, 184

1970-1971

Fabryka Porcelany i Wyrobów Ceramicznych

ĆMIEŁOWIE

דערמיט מאכען מיר בעקאנט דער געהערטער סונדשאפט, אז פון דינסטאג, דעם 28-טען ד. ח. וועט ער פאנעם ווערען ביי אונזער פערטערטונג.

אנ'אפטיילונג פאר דעטייל-פערקויף פון אונזערע רעגאמירטע אויסארבייטונגען.

די לאגער וועלען שטענדיג זיין רייך פערזעהען מיט טיש-גלאז זאוו קרישפאלען געשליפען לויטן נייעסטען סיסטעם און קאלירען דער דעטייל-פערקויף וועט פארקומען אין ניי-ערעפערטע מאדערניזירטע פראנט-געשעפט אויף

31 פיעטריקאווער 31

קינא-טעאטער
ZACHĘTA
26 זגערזשער 26

היינט און פאלגענדע טעג!
גרויס מיסטערעווערק פון דער פוילישער פראדוקציע, לויט דער בעריהמטער ערצהאלונג פון M. Srokowski ג.י.
הילט פון הערפער

מעכטיגע דראמע, קאמף פון צוויי הארציגע פריינד.
געשיכטע פון אלמעכטיגער ליבע, וואס צושטעלט אלע שפערונגען אין די הויפטראלען:
MICHAŁ VARKONYI
Agnes Petersen-Mozżuchinowa.

פערשטארקטער ארקעסטער.
אנהויב אין געווי. טעג 4 נאכמיטאג, שבת און זונטאג 12 בייטאג.

סלאנג-פילם-טעאטער
„MIMOZA“
ul. Kilińskiego 178.

פון דינסטאג דעם 21-טן ביז מאנטאג דעם 27-טן אקטאבער 1930
גרויסער סלאנג-פילם פון אייראפ. פראדוקציע!
רייז פון אייראפא

אין די הויפטראלען:
אונזער בירגער **IGO SYM**
LILJANA HARVEY, HARRY HALM
אויסערן פראגראם: רעוועלאציאנס-סלאנג-צוגאבע
אנהויב 7.30, 5.30, 9.15, שבת, זונטאג און יום טוב 8.30 ג"ב
נעכסט. פראגראם: „ניו-יארק ביינאכט“

עלז-ווארען
קען מען קויפן אמביליגסטע און אויף די בעהוועמסטע בעדינגונגען נאר ביי דער לאנגיעהריגער פירמע
L. B. FEFER, Wschodnia 42 Tel. 178-04
בעמערקונג: די קירושנער-ווערקשטעל געפינט זיך אויפן ארט די ארבייט ווערט אויסגעפיהרט פונקטליך און רעזע.

Dr. med.
B. Robinson
פיעטריקאווער 10, טעל. 131-86
צוריקגעקערט

Dr. Z. Rakowski
ס. פאר אוירען, נאז, האלז-און לאנגע-קראנק.
9 סאנסמאניגער 9, טעלעפאן 127-81
שפערשטונדען פון 12-2 און פון 7-5. נעמט אויך פון אין דעשניגע ווערקשטעל 17 פון 11-10 און פון 2-4

DR. MED.
L. Pikielny
אוראלאג
ספעציאל-ערשט פאר נירן, בלאז און אוירען-קראנקייט
NAWROT 8, tel. 2,19-90
צוריקגעקערט
נעמט אן פון 1-12 און פון 7-4 אונטער.

דראט-צוימען
געשטאממעט, געזעכעט, געלעכערט, ראינ-געזעכעט אין אלע מע-פאלן עמפעהלט צו ביליגען פרייען
RUDOLF JUNG
Łódź, Wólczańska 151, telefon 128-97.

בוכהא, טערע
איינמאלע און דאפעלטע
איסטריענישע
און צעמערקענישע
זון אויך מששן-שרטען און רעכענען דער און אויס געבליק פאר 30 זל. בלויז מששן-שרטען 10 זל. קולוג-מקיעט 50 קר. אפצונען ערשטער שטאק (פרייער צע-געלויבט) 55 בעמערקונג: מיר ציטלען אויך קארעס-פאנדעק האנדעלס-ווערשטע-מוק און ספעטנאכט.

DR. ADAM
GROGLIK
Al. Kościuszki 27
tel. 151-78
צוריקגעקערט
היום און הענטלישע קראנקייט.
רעכענען און דיכטע-ווערשטע-נעמט אן פון 7-4 אונטער.

Dr. med.
A. Landkof
פאלודניאווא 15
טעל. 138-34
איבערליכע און קינדער קראנקעייטען
צוריקגעקערט
נעמט אן פון 3-2 און 8-7 אונטער.

Dr. N. HALTRECHT
היום און געשלעכטס-קראנקעייטען
פיעטריקאווער 0
פון 8 ביז 3 נאכט, און פון 8 ביז 9 אונטער
זונטאג פון 9 ביז 1.
פאר אונבעמערקטע לעטשניצע-פרייען.

Dr. med.
W. Eychner
נינעקאלאג אקושער
זגערזשער 11
טעלעפאן 134-72
נעמט אן פון 3-2 נאכט, און פון 9-7 1/2 אונטער.

דער ווינטער דערנעהנטערט זיך

בעמערקט אייך בעצייטענס מיט ווינטער-סחורות און ווייטע סחורות און רעשטען

איז האנסום-געווען ביי ווידעווער מאנופאקטור

איהר בעקומט אויך דאס צו אונגעווענליך גידיגע פרייען ספארט-אנצייגער, ארבייטס-אנצייגער, דאמע-און הערע-וועש, טיש-און בעט-וועש, וואלענע שטאפען, טריקאמאזשען, שיד, קוכע-געשיר, קאלאניאל-ווארען א.א.וו. א.א.וו.

פאר ה"ה מלוכה און קאמונאל-בעמסט, וואס זענען מיטגלידער פון קאפערעטיווען און געזעלשאפטען, ווערט ערשטעלעט בעקוועמער קרעדיט. 19128

RESTAURACJA
M. WOLF

5 NARUTOWICZA 5
Wydaje znane ze swej dobroci
Śniadania od 60 gr.
od 12-ej do 5-jej p.-p.
Obiady z 2-ch dań zł. 135 gr.
„ 3-eh „ „ 250 „
małe porcje cały dzień
Wieczorem Koncert
Lokal otwarty do 2-giej w nocy

MOTORY טעקטרישע נייע און געברויכטע
די ביליגסטע קוועלע
רעפערטור-ווערקשטעלן
ביז פון קאלעקטאן און אויסווערער
אינסטאלאציעס
REKLAMY NEONOWE
Inż. J. REICHER i S-ka
POŁUDNIOWA 28, TEL. 21-000.

Magazyn Konfekcji Damskiej
Rapuch i Mienmacher
Piotrkowska 24, tel. 177-69

עמפלעט צום איצטיגען סעזאן אגרויסן אויסוועהל
פון **מאנטלען און פערצען**
פון די נייעסטע מאדעלען צו צוגעגליכע פרייען און אויך גינסטיגע בעדינגונגען.

Dr. med.
M. Kersznier
קינדער-ראנאקעייטען
ושעלגא 16 טעל. 151-96
שפערשטונדען פון 3-1 און פון 6-5
אין דער לעטשניגע בושעושינער 11 פון 1-11 נאכט.

אין דער 7 קלאסיגער
קנאכען-שולע פון

נ. פיינהויז זאוואדזשא - 26

ווערן אנגענומען קינדער אין עלטער פון 5 יאהר. בעמערקונג: די שולע עקזיסטירט שוין 37 יאהר און אויסער די אלגעמיינע למודים, וואס ווערן גינדליך געלערנט לויט דעם רעגירונגס-פראגראם, צייכענט זי זיך אויס מיט איהר גרויסען פראגראם פון אלע יודישע למודים.

די אלע וועלכע ווילען פאהרען קיין פראנקרייך, בעלגיע און אויף שווייץ, אויף ארבייט א.א.וו. דארפן זיך מעלדען צו
SZPICBERG i DERCZYŃSKI
40 POMORSKA 40
פון 5-10 אונטער, וואו זיי בעקומען אומזיסטע אינפארמאציעס און עצה ס'ווערן ערלעדיגט אלע פארמאלי-מעמען, הנחה-פעסער, ערלוי-בענישע אויף ארבייט.
פערלירט נישט קיין צייט!

אייזערנע
פעסלעך

פון פערשידענע גרויסן עמפלעט פון לאגער
STOCZNIA GDAŃSKA
Łódź, Traugutta 9,
telefon 141-83.